

Súd: Okresný súd Košice I
Spisová značka: 20P/44/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7122207253
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miron Čiževský
ECLI: ECLI:SK:OSKE1:2022:7122207253.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice I sudcom JUDr. Mironom Čiževským, v právnej veci starostlivosti súdu o maloletú R. K., X.. XX.X.XXXX, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, dieťa rodičov: matky Y. K., X.. XX.X.XXXX, trvale bytom D., F. - S. a otca neuvedeného, na návrh Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, v konaní o nariadenie ústavnej starostlivosti, takto

rozhodol:

I. N a r i a d ť u j e maloletemu dieťaťu R. K.Á., X.. XX.X.XXXX ústavnú starostlivosť v Centre pre deti a rodiny F., N., N.Á. X, F..

II. Matke Y. K., X.. XX.X.XXXX určuje vyživovaciu povinnosť vo výške 30 % zo životného minima pre nezaopatrené, nepľnoleté dieťa na účet Centra pre deti a rodiny F. N. a to počnúc dňom právoplatnosti tohto rozsudku, vždy do 15 dňa toho ktorého mesiaca.

III. Žiadny z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

o d ō v o d n e n i e :

1. Navrhovateľ, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, Odbor sociálnych vecí a rodiny, Oddelenie sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 6.7.2022 žiadal, aby súd nariadil maloletej R. K. nariadil ústavnú starostlivosť v Centre pre deti a rodiny F. - N., N. X, F. (ďalej aj len „centrum“) a matke maloletej určil vyživovaciu povinnosť vo výške 30 % zo sumy životného minima pre nezaopatrené nepľnoleté dieťa na účet centra. Navrhovateľ zároveň žiadal nariadiť neodkladné opatrenie, ktorým by súd dočasne zveril maloletú do starostlivosti centra.

2. Návrh odôvodnil navrhovateľ tým, že uznesením Okresného súdu Košice I sp.zn. 12P/59/2021 zo dňa 25.6.2021 bola maloletá neodkladným opatrením dočasne zverená do starostlivosti Centra pre deti a rodiny F. - N. X z dôvodu, že Detská fakultná nemocnica v F. písomne oznámila, že dňa 19.6.2021 bola maloletá prijatá pre otras mozgu, hematóm vľavo na temene hlavy. Matka maloletej pri prijme uviedla, že otec maloletej prišiel domov sfetovaný, opitý a maloletú hodil do kočiara. Vyšetrením na traumatologickej ambulancii bol potvrdený opuch a modrina na temene hlavy vľavo, zlomenina sa vylúčila. Nemocnica podala trestné oznámenie. Maloletá bola izolovaná od možného agresora. Rozsudkom Okresného súdu Košice I sp.zn. 11P/72/2021 zo dňa 18.3.2022 bolo maloletej uložené výchovné opatrenie, a to pobyt v Centre pre deti a rodiny F. - N. X, XXX XX F. na účely zabezpečenia odbornej pomoci a úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa na dobu troch mesiacov. Predmetný rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 29.4.2022.

3. Maloletá je druhým dieťaťom matky Y. K., X.. XX.X.XXXX. Matka bola opakovane súdne trestaná, trikrát umiestnená vo výkone trestu odňatia slobody pre šikanu, pre porušenie podmienky, obmedzovanie domovej slobody a vlámanie. Počas dospievania bola umiestnená v reedukačnom centre na prevýchovu,

užívala drogy, z tohto dôvodu navštevovala psychiatra, kde mala nastavenú medikamentóznú liečbu, toho času psychiatra nenavštevuje. Údajný biologický otec maloletej Y. R., X.. XX.X.XXXX nie je uvedený v rodnom liste, otcovstvo k maloletej doteraz neuznal, nakoľko nemá občiansky preukaz a matka ho odmieta zapísať ako otca. V marci 2022 strávil vo výkone trestu 28 dní, pretože neodpracoval trest za krádež vo výmere 60 hodín. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny vykonal sociálne zisťovanie z ktorého vyplynulo, že rodičia maloletej žijú túlavým a bezdomoveckým spôsobom života. O chatku, ktorú mali k dispozícii prišli. Matka opätovne prisľúbila, že prinesie papier od psychiatra MUDr. Y., avšak doposiaľ tak neučinila. Je vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie.

4. Maloletá je vo vývinovom období batolaťa. V profesionálnej náhradnej rodine je adaptovaná, považuje ju za svoj domov. Dodržiava zaužívaný denný režim, ktorý zahŕňa spánok, stravovanie, hygienu, hru, pobyt v interiéri aj v exteriéri, na pravidelný denný režim je zvyknutá. Hrubá motorika je u nej vzhľadom na vek v norme, jemná motorika a rečová oblasť je vo vývine. Sedí a stojí samostatne, aktívne lezie po štyroch, samostatne urobí zopár krokov. Zaujíma sa o okolité dianie, je prirodzene zvedavá. Maloletá je prevažne pozitívne naladená a sociabilné dieťa. Teší sa prítomnosti iných osôb a pozornosti, ktorá je jej ponúkaná. Preferovanou vzťahovou osobu je profesionálny náhradný rodič.

5. Za účelom zhodnotenia uloženého výchovného opatrenia sa dňa 28.6.2022 konala v Centre pre deti a rodiny prípadová konferencia. Matka sa prípadovej konferencie nezúčastnila, hoci počas návštevy maloletej prevzala od centra pozvánku. Počas návštevy maloletej sa správala agresívne. Matka maloletej nepracuje, nemá zabezpečené bývanie. Počas uloženého výchovného opatrenia navštívila maloletú päť krát. Na stretnutia s maloletou chodievala v sprievode údajného biologického otca, ale aj iných partnerov. Počas návštev je atmosféra v centre nepríjemná, matka je v mnohých prípadoch agresívna, vyvoláva konflikty, nerešpektuje personál centra, javí sa pod vplyvom drog. Nakoľko matka nespolupracovala s úradom z vlastnej iniciatívy a neprejavila skutočný záujem o úpravu svojich rodinných a sociálnych pomerov a nezabezpečila podmienky potrebné k prevzatíu starostlivosti o maloleté dieťa, úrad vyhodnotil uložené výchovné opatrenie s účelom zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov na strane matky za neúčinné.

6. Podľa informácií a prístupnej spisovej dokumentácie maloletá R. K., X.. XX.X.XXXX pochádza zo vzťahu Y. K., X.. XX.X.XXXX a neuvedeného otca.

7. Okresný súd Košice I uznesením č.k. 20P/44/2022-11 zo dňa 12.7.2022 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým dočasne zveril maloletú do starostlivosti Centra pre deti a rodiny F. N., N. X, XXX XX F., a to až do právoplatného skončenia konania vo veci samej t. j. konania vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 20P/44/2022 o nariadení ústavnej starostlivosti. Predmetné neodkladné opatrenie nadobudlo právoplatnosť dňa 13.8.2022.

8. Zo správy kolízneho opatrovníka zo dňa 20.7.2022 vyplýva, že maloletá je v profesionálnej náhradnej rodine adaptovaná, považuje ju za svoj domov. Preferovanou vzťahovou osobu je profesionálny náhradný rodič. Maloletá dodržiava zaužívaný denný režim, ktorý zahŕňa spánok, stravovanie, hygienu, hru, pobyt v interiéri aj v exteriéri. Hrubá motorika je u nej vzhľadom na vek v norme, jemná motorika a rečová oblasť je vo vývine. Sedí a stojí samostatne bez pomoci, aktívne lezie po štyroch, chodí s pridržívaním okolo nábytku. Zaujíma sa o okolité dianie, je prirodzene zvedavá, zvyknutá na pravidelný denný režim. Spánok má pokojný, spí celú noc, zaspáva bez ťažkostí. Maloletá je prevažne pozitívne naladená a sociabilná. Teší sa prítomnosti iných osôb a pozornosti, ktorá je jej ponúkaná. Matka maloletú počas uloženého výchovného opatrenia navštívila v dňoch: 28.4.2022, 4.5.2022, 9.5.2022, 26.5.2022 a 9.6.2022. Na stretnutia s maloletou chodievala matka v sprievode pána R., ale aj iných partnerov. Počas návštev je atmosféra v centre nepríjemná, matka je v mnohých prípadoch agresívna, vyvoláva konflikty, nerešpektuje personál centra. Na adrese, ktorú matka uviedla naposledy nebola kolíznym opatrovníkom zastihnutá, susedia uviedli, že sa matka na danej adrese nezdržiava. S matkou sa nepodarilo spojiť ani telefonicky. Matka údajného biologického otca maloletej uviedla, že nemá vedomosť, kde sa zdržiava matka maloletej spoločne s jej synom, nakoľko žijú bezdomoveckým spôsobom života. Centrum pre deti a rodiny uviedlo, že matka maloletej od poslednej návštevy dňa 9.6.2022 o maloletú neprejavila žiadny záujem. Matka doposiaľ s tunajším úradom z vlastnej iniciatívy nespolupracovala a neprejavila skutočný a reálny záujem o úpravu svojich rodinných a sociálnych pomerov a nezabezpečila podmienky potrebné k prevzatíu starostlivosti o maloleté dieťa. Na základe uvedeného kolízny opatrovník navrhol nariadiť

maloletej ústavnú starostlivosť v centre a zo strany matky určiť vyživovaciu povinnosť vo výške 30 % zo sumy životného minima pre nezaopatrené neplnoleté dieťa na účet centra.

9. Súd vo veci nariadil pojednávanie, na ktoré predvolal kolízneho opatrovníka a matku. Na pojednávanie nariadené dňa 5.10.2022 sa nedostavila matka, pričom svoju neúčast' neospravedlnila, ani nepožiadala o odročenie pojednávania. Predvolaná bola prostredníctvom úradnej tabule súdu a webovej stránky súdu, nakoľko adresa evidovaná v registri obyvateľov Slovenskej republiky je len D.. Svoju neprítomnosť na pojednávaní neospravedlnila a ani nepožiadala, aby súd pojednávanie odročil. Súd preto s ohľadom na najlepší záujem maloletého dieťaťa pojednával v danej veci aj v neprítomnosti matky podľa § 180 CSP. Súd taktiež poznamenáva, že matka bola v konaní nečinná, na nariadené neodkladné opatrenie ani predvolanie na pojednávanie nereagovala, hoci jej boli riadne doručené. Súd v zmysle § 31 CMP v konaní pokračoval.

10. Z výpovede kolízneho opatrovníka na pojednávaní vyplýva, že na podanom návrhu trvá. Uviedol, že matka sa o maloletú zaujíma sporadicky, naposledy ju bola navštíviť dňa 22.8 a 30.8.2022, počas návštev sa však správala veľmi vulgárne. Podľa informácii kolízneho opatrovníka by sa matka mala nachádzať niekde na sídlisku Terasa a opatrovať nejakého pána. Viac informácii o matke nemá.

11. Podľa ust. § 54 ods. 1, 2, 3, 4, 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“), náhradná osobná starostlivosť a pestúnska starostlivosť majú prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, a ak to nie je možné, do pestúnskej starostlivosti. Súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a a) dieťa je osvojiteľné a nie je možné ho zveriť do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo do starostlivosti fyzickej osoby podľa osobitného predpisu, b) rodičia dieťaťa nežijú alebo im v starostlivosti o dieťa bráni závažná prekážka, c) uložené výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 neviedlo k náprave alebo d) rodičia dieťaťa sú pozbavení výkonu rodičovských práv. Za vážne ohrozenie alebo vážne narušenie výchovy maloletého dieťaťa sa nepovažujú nedostatočné bytové pomery alebo majetkové pomery rodičov maloletého dieťaťa. Ak súd nerozhodol podľa § 39 ods. 2 a 3 alebo podľa § 56, sú rodičia maloletého dieťaťa naďalej jeho zákonnými zástupcami a spravujú jeho majetok. Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o ústavnej starostlivosti a označení zariadenia súd vždy prihliadne na citové väzby maloletého dieťaťa k rodičom, súrodencom a iným blízkym osobám a zohľadní možnosti zariadenia na utvorenie podmienok na zachovanie rodinných a citových vzťahov dieťaťa, jeho rodičov a súrodencov.

12. Podľa ust. § 55 ods. 1, 2, 3 Zákona o rodine, súd sústavne sleduje spôsob výkonu ústavnej starostlivosti a najmenej dvakrát do roka hodnotí jej účinnosť, najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou a s príslušným zariadením, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené. Ak súd nariadil ústavnú starostlivosť z dôvodov, ktoré sú na strane rodičov, v rozhodnutí zároveň určí rodičom dieťaťa primeranú lehotu na úpravu ich rodinných a sociálnych pomerov tak, aby mohli osobne vykonávať starostlivosť o maloleté dieťa. Ak rodičia úpravu svojich rodinných a sociálnych pomerov v určenej lehote zabezpečia, súd ústavnú starostlivosť zruší. Ak rodičia úpravu svojich rodinných a sociálnych pomerov v určenej lehote nezabezpečia, súd začne aj bez návrhu konanie o zverení dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti alebo konanie o zverení dieťaťa do pestúnskej starostlivosti. Súd zruší ústavnú starostlivosť najmä vtedy, ak maloleté dieťa možno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti alebo ak zanikli dôvody, pre ktoré bola nariadená.

13. Podľa ust. § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

14. Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

15. Podľa ust. § 2 písm. c) zák. č. 601/2003 Z. z. o životnom minime, za životné minimum fyzickej osoby alebo fyzických osôb, ktorých príjmy sa posudzujú podľa § 3 spoločne, sa považuje suma alebo úhrn súm 107,03 Eura mesačne, ak ide o zaopatrené neploleté dieťa, o nezaopatrené dieťa.

16. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

17. S poukazom na ust. § 81 ods. 1 a 2 Zákona o rodine, ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné. Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené.

18. Súd môže zveriť maloleté dieťa do ústavnej starostlivosti, pričom takáto starostlivosť nahrádza osobnú starostlivosť rodičov z dôvodu, že tí ju nemôžu zabezpečiť. Ústavnú starostlivosť tak možno nariaďovať len v krajnom prípade a na nevyhnutný čas s tým, že takáto ústavná starostlivosť musí byť priebežne monitorovaná a hodnotená, a to z hľadiska či sú splnené podmienky pre jej ďalšie trvanie a akonáhle pominú dôvody, tak musí byť nahradená inou formou starostlivosti. Rodinné prostredie je vždy jednoznačne najvhodnejším prostredím pre riadnu výchovu detí.

19. Na základe vykonaného dokazovania a v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami súd rozhodol tak, že maloletej R. K. nariadil ústavnú starostlivosť v Centre pre deti a rodiny N. X, F., nakoľko je to v jej najlepšom záujme. Na strane matky nedošlo k zásadným zmenám pomerov od nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým bola maloletá umiestnená dočasne do tohto centra a maloletá je aj naďalej absolútne odkázaná na starostlivosť zodpovednej osoby, ktorú jej matka nie je schopná zabezpečiť. Matka nezmobilizovala svoje vnútorné zdroje a nevytvorila vhodné podmienku pre prevzatie maloletej do osobnej starostlivosti. Aj naďalej je nezamestnaná a nemá zabezpečené bývanie. Matka síce maloletú v centre sporadicky navštevuje, tieto návštevy sú však sprevádzané nepríjemnou atmosférou, kedy je konfliktná a agresívna. Maloletá je adaptovaná v profesionálnej náhradnej rodine, prospieva a jej preferovanou vzťahovou osobou je profesionálny náhradný rodič. Na základe uvedeného, v záujme poskytnutia stabilného a bezpečného prostredia pre zdravý psychický a fyzický vývin maloletej súd rozhodol o nariadení ústavnej starostlivosti tak, ako je to uvedené vo výrokovvej časti tohto rozsudku. Súd poukazuje na to, že ústavná starostlivosť má dočasný charakter a v prípade, že zaniknú dôvody pre jej trvanie, môže byť zrušená a nahradená inou formou starostlivosti o dieťa.

20. Nakoľko matka je nezamestnaná a žije bezdomoveckým a tŕlavým spôsobom života, súd zaviazal matku platením výživného v minimálnej výške, a to 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa, nakoľko pomery matky jej neumožňujú prispievať na výživu maloletej detí vyššou sumou, pričom toto výživné je povinná platiť na účet Centra pre deti a rodiny F. - N., N. X, F..

21. Podľa §52 CMP žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

22. Podľa § 55 CMP súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé.

23. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tejto zákon neustanovuje inak. Súd zároveň nevzhladol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle § 55 CMP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Košice I, v troch písomných vyhotoveniach (§ 362 ods.1 Civilného sporového poriadku, z. č. 160/2015 Z.z., ďalej iba CSP).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods.1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne(odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (§ 363 CSP).

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej možno odôvodniť iba dôvodmi uvedenými v § 365 ods.1 CSP:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci (§62 ods.1 Civilného mimosporového poriadku, z. č.161/2015 Z.z., ďalej iba CMP).

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§62 ods.2 CMP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.